

54584290-7	09/08/2016	הארץ - כותרת	עמוד 13	1	17x16.61
בוועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

בוועז סנג'רו

צריך לדעת גם לזכות

ומן זדורוב הורשע לא רק ברצח, אלא גם בשיבוש המהלכי משפט, משום של־דבריו, זרק זוג מכנסיים שלו. לטענתו — מפני ששמן והם לא הלמו את מידותיו. לפי השערת הפרקליטות — כדי להעלים ראיה. הוא נידון למאסר עולם בגין הרצח ולשנתיים מאסר בגין זריקת המ־כנסיים. הערכתי המקצועית היא, שלא זו בלבד שאשמתו לא הוכחָה מעבר לספק סביר, אלא אף רוב הסיכויים הם שאיננו הרוצח. נניח שבעתידי יוכה זדורוב כמשפט חור־זר מעבירת הרצח. האם מתקבל על הדעת להותיר את ההרשעה והעו־נש של שנתיים מאסר שנגורו עליו בשל זריקת המכנסיים?

במדינת ישראל כמעט אין זי־כויים. ראשית, 80%-90% מהתי־קים הפליליים מסתיימים בעסקות טיעון — תעשייה שבמסגרתה כלל לא מבררים את האשמה, אלא הנאשמים מודים בתמורה להק־לות. שנית, גם כמשפטי ההוכ־חות שיעור הזיכויים נמוך. השני־עור הכולל של הרשעות (לרבות עסקות הטיעון) הגיע לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ל־99.9%, פרומיל בודד של זי־כויים. רק נאשם אחד מאלף מוזר־כה לחלוטין.

בשלב זה מצאה הנהלת בתי

המשפט את "אבן החכמים" המא־פשרת לאלכימאים להפוך הרש־עה לזיכוי, וביקשה/דרשה מהלש־כה המרכזית לסטטיסטיקה לשנות את פרסומיה (בטענה הלא משכנ־עת שהם מטעים), כך שגם מקרה שבו הנאשם איננו כשיר לעמוד לדין, נכלל בסטטיסטיקה כזיכוי.

מי שזוכה בעבירה המרכזית, יש לזכותו גם בעבירות טפלות כמו הפרעה לשוטר

יתרה מזו: מרבית מקרי ה"אי־הרשעה" הם מקרים של "הימנ־עות מהרשעה", שבהם בית המ־שפט קובע שהנאשם אמנם עבר את העבירה, אך מסתפק בצו מבחן או שירות לתועלת הציבור, כשה־משמעות המהותית בוודאי איננה זיכוי.

לפרקליטות מנהג מגונה לע־רוך כתבי אישום כרשימות מכולת ארוכות ולצרף לעבירה המרכזית עבירות טפלות ותפלות כגון שי־בוש מהלכי משפט או הטרדת עד. כך, אפילו במקרים הנדירים שבהם הנאשם מוזכה מהעבירה המרכ־זית, הוא מורשע בעבירה מיותרת. פסק דין חדש של שופטת בית משפט השלום בתל אביב נעה תבור מציע דרך חדשה. אני מציע לשופטי ישראל — גם בערכאות

הגבוהות יותר — ללמוד ממנה. מדובר באדם שהואשם בניסיון פריצה לרכב — על בסיס הימ־צאותו המחשידה סמוך לרכב שנ־פרץ; ובעבירה נוספת של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו — משום שניסה לברוח מהשוטרים. השופטת ניתחה את הראיות

שהציגה המשטרה, מצאה שאין בהן די להוכחת עבירת הפריצה ועל כן החליטה לזכות את הנא־שם. אלא שלפי הדין הקיים, יית־כן שהיה עליה להרשיע את הנא־שם בעבירה הטפלה והתפלה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. כאן חידשה השופטת תבור חי־דוש מבורך, וקבעה שיש להרחיב את ה"הגנה מן הצדק", כך שת־חול גם על מקרה כזה: "אם זוכה הנאשם מן הגרעין הקשה של כתב האישום, אם כותב לבית המשפט שלא היה מוגש כתב אישום בשל מרכיב הבריחה כשהוא לבדו, לו העריכה התביעה מראש שאין די ראיות לעבירות הרכוש, הרי הר־שעתו של הנאשם ב'משוהו' יש בה פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות". כך זיכתה אותו השופטת "זיכוי

מלא" כפי שזיכוי נתפש כציבור — מכל העבירות.

בחזרה לפרשת זדורוב. אם אכן רצח, זריקת המכנסיים ממש לא מעניינת. מאסר עולם בגין הרצח הוא די והותר. ההתעמקות בזריקת המכנסיים (שאגב, כלל לא הוכח שאכן התרחשה) היא קטנונית ועלולה לפגוע ברצינות של ההתעמקות בעבירת הרצח. יתרה מזו: יש טונות של התחס־דות בציפייה מחשוד לתרום לה־פללתו. בשיטות משפט אחרות, כגון כמשפט הגרמני, זריקת־ראיה על ידי חשוד איננה נתפ־שת כמעשה פלילי. שם מכירים בשאיפתו הלגיטימית של האדם לחירות וביצר ההישרדות הטב־עי. ואם, כפי שאני סבור, בסופו של דבר יתברר שזדורוב כלל לא רצח — למי נחוצה ההרשעה המ־תייחסת לזריקת המכנסיים, וכי־צד ניתן להצדיקה?

מוצע לפרקליטות לחדול מצירוף עבירות מיותרות לכתבי האישום. מוצע לשופטי ישראל ללכת בדרך שהתוותה השופטת תבור: בעת זיכוי מהעבירה המ־רכזית, יש לזכות גם מהעבירה המיותרת שצירפה לה הפרקלי־טות. צריך לדעת גם לזכות.